

EDINOST

GLASILO

POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Stane 4 nvč.

Telefon št. 870.

V edinosti je moč!

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov. Zjutranje izdanje izhaja ob 11. uri, večerno pa ob 7. uri. O ponedeljkih izhaja prvo izdanje ob 1 uri pop.

Naročnina znaša:

Obe izdanji na leto gl. 21—
Za samo večerno izdanje 12—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske popoldanske številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

Oglasi

se računajo po vrstah v petita. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi i. t. d. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinosti“ v Trstu.

Novejše vesti.

Rim 1. Glasom poročila, ki je je dobila »Tribuna« iz Kingstona, je admiral Cervera, preskrbevši Santjago z živžem, odplul v vztočni smeri. V sled nezadovoljnosti Amerikanov radi dolgega trajanja vojne da je sklenil vojni svet v Washingtonu, udreti na Kubo z 30000 možmi. Ta vojni načrt se označuje kakor problematičen.

Madrid 1. Minister mornarice je dobil brzojavko, ki pravi, da je bilo američansko brodovje pri Santjago poraženo. Španske utrbe in eskadra admirala Cervera sta zavračala sovražno brodovje pred uhodom v pristanišče. Sovražne ladije so bile prisiljene umakniti se poškodovane. Špansko brodovje ni trpelo nikake škode.

Washington 1. Do pol desete ure predpoldne ni dobil mornariški oddelek nobenega potrdila vesti, došle iz Port-au-Prince o bombardovanju Santjago de Cuba, ki naj bi je bile američanske ladije izvršile večeraj. Mornariški oddelek se nagiblje k menenju, da je bila kanonada — ako se je sploh vršila — brez pomena.

New-York 1. Dopisnik »Worlda« javlja, da sti minolo nedeljo dve španski torpedovki ostavili pristanišče v Santjago in sti poskusili brezvpešno, da bi potopili dve američanski ladiji. Američani so zapazili ti ladiji, na kateri so začeli streljati iz brzostrelnih topov. Torpedovki sti bili prisiljeni umakniti se v pristanišče.

Washington 1. Mornariški oddelek ni dobil do pozno popoldne nobenega poročila o bitki pri Santjago de Cuba.

Rim 1. Poslanec Enrico Ferri je v imenu italijanskih socialistov odposlal pozdrave avstrijskim tovarišem, ki so bili zbrani minolo nedeljo v Lineu. Ferri pravi, da veruje nepremično, da se uresničijo ukupni ideali socialistov.

Gradeec 1. Bivši župan dr. Graf je dobil izjavo simpatije od nemško-napredne stranke v občinskem zastopu dunajskem.

Line 1. Mestni svet je storil soglasno sklep, katerim odobruje postopanje razpusčenega občinskega zastopa v Gradeu.

Rim 1. Novo ministerstvo je sestavljeno. Kralj je že pritrtil predloženi mu listi ter so novi ministri že položili prisego v roke kralja.

Gradeec 1. Danes opoldne se je predstavil bivši župan Graf vladnemu zastopniku s prijavo, da nobeden občinskih zastopnikov, ki so določeni za prislednike vladnemu komisarju, pa tudi noben člen klubov razpusčenega mestnega sveta ne vsprejme te službe. Vladni zastopnik je vzel na znanje to prijavo, izreki nado, da mu bo de mogoče voditi občinske posle sodelovanjem načelnikov raznim oddelkom magistrata.

Vojna med Španijo in Ameriko.

Američani so nezadovoljni — tako brzojavljajo iz Kingstona v Rim. Predolgo jim že traja ta vojna, ne da bi bila še niti začela prav zares. Američanska poročila morajo računati s to nezadovoljnostjo, o čemer trpi navadno več ali manj — resnica. Posledica temu je, da moramo nekoliko varirati neki poznani rek: Ne veruj v poročila, ki ti je došlo danes, dokler ne dobiš prihodnjega, ki ti pove, da prvo ni bilo resnično!

Par izgledov. Pred nekoliko dnevi že smo čuli: kako je američanski general Miles ostavil Washington, kako je odšel v Tampa, kako se je vkreal na neki mali križar in kako je odšel na bojišče; jedna večerajšnjih brzojavk pa pripoveduje, kako se je vkrealo 20.000 mož, katerim je naloga, da navale na Kubo; kako da ta ekspedicija sestoji iz

kajočim glasom; popotnik pa se je skazal še bolj blagorodnega, ker je takoj napil Matiju iz velike steklenice.

Hlapec, opravičivši se po navadi, je vlekel iz steklenice z dolgimi požirki, da so se mu kar oči zalile s solzami ter se potem spravil nad sani. Ni imel pri njih mnogo dela, nemara za pol ure; navzlic temu vendar hvaležnost popotnikov do hlapec ni imela meje. Baba je dala Ovčarju kos klobase in štiri preste, njen mož pa je postal tako ganjen, da je zaklical:

»Obhodil sem že precej sveta, toda tako poštenega človeka, kakor si ti, brate, še nisem našel. Ali nimaš brate, kake steklenice?«

»V sobi bi se nemara našla katera«, odvrne Matija z negotovim toda radostnim glasom, sluteči, da mu hoče pustiti žganjice.

Popotnik je odrinil žensko s sedeža ter izvlekel izpod njega črno steklenico iz debelega stekla.

»Pojdiva«, je rekel hlapec. »Ti mi za trud podariš nekoliko željčev za slučaj, ko bi se mi sani pokvarile zopet, jaz pa ti za tvojo pomoč dam nekaj tako okrepujočega, da se naj žganjica še skrrije pred njim! Je sicer žganjica tudi to, toda z zdravilom.«

Šla sta urno proti koči in tujec je pravil: »Ako te razboli v glavi, ali ščiplje po trebuhu, pa si nalij čašico te pijače. Ako ne moreš spati, ali imaš kake skrbi ali če te jame tresti mrz-

samih regularnih vojakov; katera točka na Kubu da je namenjena za izkrenanje; kako da si osvoji Santjago; kako da ne ostane tu, ampak napade potem Portoriceo itd. itd.: mnogo besedovanja, ki mora razveseliti vsako američansko srce: Ali o smola: kmalu je prišepalo tisto navadno sledeče poročilo, ki pravi, da vse skupaj ni nič res. Iz Keywesta brzojavljajo namreč v London, da ona prejšnja brzojavka se je poslala v svet le v ta namen, da bi prevarila Američane; da vkreevanje vojakov v Tampu se ni pričelo, ker se isti še le vežbajo; general Miles pa tudi da ni še odšel na bojišče, ampak v Florido, kjer si ogleda vojaštvo, da sporoči potem predsedniku Mac Kinleju o stanju istega.

Vse prejšnja poročila niso bila torej drugoga, nego gola baharija, kakoršna je tudi ona večerajšnja iz Washingtona, ki pravi, kako da je tajnik mornarice v Washingtonu brzojavil admiralu Sehleyu: »Ne dopustite, da bi španske ladije ušle iz pristanišča v Santjago! Potopite jih ali uničite popolnoma!« — in kako da je vskliknil admiral Sehley, ko je — stojé na »mostu« admiralske ladije — zazrl španske ladije: »Sedaj so v moji oblasti! Od tu se ne izmuznejo več!«

V koliko da je rečeni admiral z dejanji opravičil to — bahanje, to je razvidno iz današnjih poročil o bitki pred Santjago de Cuba. Denimo tudi, da ni res, da bi bilo američansko brodovje doživelo poraz — kakor trdi brzojavka iz Madrida — ali toliko je razvidno iz vseh brzojavk, da admiral Sehley ni dosegel nobenega vspeha, — kamo-li, da bi bil uničil špansko brodovje! Sehley se baha: Od tu mi ne udiijo — američanska poročila pa so trdila, da je bil povod bitki ta, ker se je admiral Cervera hotel osvoboditi iz »pasti« pri Santjago, v katero je zašel, kar pa da se mu ni posrečilo. Španska poročila pa trde ravno nasprotno: da je

lica, vzemi požirek moje pijače in bolezen ti preide kakor sopara iz telesa. Šteti to pijačo«, je nadaljeval popotnik, »ter ne dajaj je komurbodi. Še moj ded se je naučil kuhati to pijačo od menihov v Radečnici. Celo za uroke je skoro tako dobra kakor blagoslovljena voda.«

Naposled sta dospela do hiše. Matija je šel v sobo po željčev in steklenico, popotnik pa je ostal na dvorišču, oziraje se malomarno po stavbah ter umikaje se Burku, ki se je besno zaganjal vanj. Ob kakem drugem času bila bi nemara ta pasja jeza obrnila na-se Ovčarjevo pozornost, toda danes je bilo težavno sumničiti gosta, kateri mu je za majhen trud dal žganjice, klobaso ter obljubil še tako čudovito pijačo. Prinesel je torej iz sobe trebuščno steklenico, katero je podal popotniku smehljaje se. Ta pa mu je nalil iz sobe poldrugi maselje te slaščice, zabičevaje mu, naj je ne dá komur si bodi, marveč naj jo rabi samo v važnih slučajih.

Naposled sta se poslovila. Tujec je odšel proti sanem, Ovčar pa je zataknil steklenico z zamaskom ter jo skrtil v hlevu pod jasli. Mika'o ga je, da bi pokusil vsaj kapljico te čudovite pijače, toda premagal se je, misleči si:

»Ali se človeka samo enkrat lotuje bolezen? Bolje je, da jo prihranim za tak slučaj.«

(Pride se.)

P O D L I S T E K.

100

PREDNJA STRAŽA.

ROMAN.

Poljski spisal Boleslav Prus. Poslov. Podravskei.

Hlapec odide skozi vežo.

»Kaj je to?«

»Usmilite se, gospodar«, odvrne tujec, »ter pomagajte nama v nesreči. Ne daleč od tod, za vašo kočo, so se nama pokvarile sani in celo popraviti jih ne morem, ker so mi po noči sekiro ukradli z vozička.«

Ovčar ga nezaupno ogleduje.

»Od kod ste?« vpraša.

»Šest milj od tod. Potujeva z ženo k sorodnikom, bivajočim še za dobre štiri milje od tod. Dam vam dobre žganjice in klobaso, ako mi pomagate.«

Na opomnjo o žganjici je Matijčekova sumnja nekoliko oslabela. Še je parkrat odmajal z glavo, zleknil se ter naposled, hoteč pomagati bližnjemu, pustil najdenko v sobi ter šel s sekiro za popotnikom.

Ne daleč od poslopja so res stale sani, v katere je bil vprežen jeden sam konj pri ojesu in na saneh je sedela baba, še bolj zakukana, nego mož. Zagledavši Ovčarja, jela ga je blagoslovljati z jo-

admiral Schley hotel izsiliti svojemu brodovju ugod v pristanišče ter da je temeljito pogorel o tem. Rimska »Tribuna« pa javlja celo, da je špansko brodovje ostavilo Santiago ter odplulo proti vzhodu. Kje je tu resnica? V tem pogledu so jako pomembna opetovana zadržila iz Washingtona, da nimajo nikakega poročila o bitki pred Santiago de Cuba!!

Slednjič moramo smatrati kakor prazno baharijo sporočilo o sklepu vojnega sveta v Washingtonu, da je takoj navaliti na Kubo s 30.000 mož regularnega vojaštva, in sicer baharijo dotlej, dokler ne dosežejo Amerikani na morju kakov odločilen vspeh.

Ukupna sodba, v kolikor jo je možno izreči na podlagi dosedanjih dogodkov na bojišču in vsega razvoja te uprav frivolno izzvine vojne, je: položaje Španije je težavno veleresno, pogibeljno, ali obupno ni!!

Politični pregled.

Državni zbor. Kakor je bilo pričakovati: obstrukcijske stranke so takoj včeraj zapričele svojo akcijo radi dogodkov v Gradeu. Interpelovali so radi razpuščenja občinskega zastopa v Gradeu, rekši: da se je s tem kršila ustava; interpelovali so radi imenovanja Gleispacha, rekši, da to imenovanje znači provokacijo prebivalstva graškega; in zahtevali so, naj se razpravlja o prvi interpelaciji brez odloga — in poslali so v svet vest, da zapričeno zopet obstrukcijsko taktiko, in da jo hočejo nadaljevati, dokler ne bode zadoščeno žaljenemu »pravu Nemcev«. O trditvi, da je imenovanjem grofa Gleispacha žaljeno »nemško pravo«, treba vendar reči jedno, ker to je vendar predrzna falzifikacija razmer. Ali je grof Gleispach imenovan le za Nemece? Kako more to imenovanje značiti izzivanje prebivalstva graškega? Mar se obseže višega deželnega sodišča graškega pokriva z obsežjem občine graške? Ali se obseže rečenega sodišča ne razteza tudi na Koroško, kjer je tretjina Slovencev, na Kranjsko in Spodnje Štajersko, kjer živi slovenski živelj zdržema? Kak milijon Slovencev je podrejenih višemu deželnemu sodišču v Gradeu, a Nemei se delajo, kakor da je imenovanje predsednika večkrat rečenega sodišča spojeno s kakim »nemškim pravom«! Ali ni marveč žaljeno slovensko pravo s tem, da je trd Nemei imenovan na tako mesto?!

To smo morali opaziti, da pokažemo, kaka so tista »prava«, za katera netijo Nemei grozen plamen po vsej državi in ubijajo parlamentarne ustanove.

Včeraj se je nadaljevala v zbornici poslancev razprava o jezikovnih predlogih, a govorilo se je z nemške strani zopet o — dogodkih v Gradeu. Na opazko graškega poslanca Hofmanna, da je tamonje prebivalstvo mirno in zvesto zakonu, ne vemo družega odgovora, nego: dejstva govore! Dr. Fořt je izjavil v imenu Mladočehov, da se stališča mestne avtonomije obžaluje razpuščenje mestnega zastopa graškega, s političkega pa pozdravlja veseljem postopanje vlade kakor važen znak.

Pijance Schönerer je psoval bosanske vojake. Za poslednje to ni žaljivo, ker ta človek sploh ne more razžaliti avstrijskega vojaka, pač pa pada smradna pena njegove stekline na vse one, ki so pomogli takemu človeku do tolike veljave, in tudi če se je zgodilo to radi »nemškega prava«.

K položaju. — Včeraj se je bil sešel češki klub na posvetovanje. Razpravljali so o izjavi posl. Herolda, da misli položiti svoj mandat radi napadov od radikalne strani. Klub je izrekel temu poslancu svoje popolno zaupanje.

Med katoliško ljudsko stranko nemško in drugimi skupinami na desni se vrše baje pogajanja v ta namen, da se omogoči tej stranki da ostane v zvezi večine. Katoliška ljudska stranka da zahteva večjo svobodo v narodnih vprašanjih; skupine na desni pa baje niso pri volji privoliti v take koncesije, ker bi se s tem zrušila vsa organizacija veine.

Deželni poslanec češki Tlaček je položil svoj mandat.

Odprava časniškega kolka. Predloženi zakon stopi v veljavo — kakor smo že omenili — z dnem 1. januarja 1899, velja pa tudi za koledarje, ki se natisnejo že v tem letu za leto 1899. Utemeljevalno poročilo pravi, da je časniški kolek

breme, katero morejo nositi le na kapitalu jaka poljetja, dočim so šibkeja poljetja prisiljena, da vale to breme na konsumente s tem, da višajo cene listom. Na jedni strani trpi vsled tega razvoj takih poljetij in z njimi trpi tudi vse veje industrije, ki so v zvezi z novinstvom; na drugi strani pa se ravno med revnim ljudstvom ovira širjenje vednosti. Glede koledarjev pa povdarja poročilo še posebno, da je koledarski kolek breme siromašnemu ljudstvu po deželi, kateremu je koledar čisto jedino berilo.

Priznati treba, da je vsaka teh besed kakor pribita, in le čuditi se moramo, da je trebalo tako dolgo, da je zmagalo pametno spoznanje.

Domače vesti.

Za nedeljski počitek. Mnogo lastnikov prodajalnic na drobno se je izreko za to, da ob nedeljah v dobi od 5. junija do 28. avgusta ostanejo njih prodajalnice zaprte. Kdo ne bi privoščil vsem siromakom, ki so vpreženi ves teden na svoje delo od zore do poznega večera, da bi si odpočili telo in duh vsaj ob nedeljah, pa ne le v rečeni dobi, ampak skozi vse leto?! Vendar so se nekateri trgovci uprli tudi gornjemu jako omejenemu sklepu. Trgovci-zagovorniki nedeljskega počitka bodo imeli zborovanje jutri, v petek zvečer ob 8. uri in pol, v veliki borzni dvorani.

Pevsko društvo „Slava“ priredi prihodnjo nedeljo svojo društveno veselico jako zanimivim vspehom. Povdarjamo še enkrat, da to društvo deluje najvpešneje na jedni najbolj izpostavljenih točkah naše okolice in da je naravnost dolžnost mestnim Slovenceem, da podpirajo to lepo društvo moralno in materialno. Pozivljamo torej mestne Slovence, naj ne pozabijo prihodnjo nedeljo na veselico pevskega društva »Slava«, ki se bode vršila na dvorišču gostilne g. Josipa Miklavca pri sv. Mariji Magdaleni spodnji. (Pot za pokopališčem sv. Ane).

Veselite s tombolo, ki jo priredi ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Rojanu, se bode vršila — kakor že naznanjeno — v nedeljo dne 5. junija ob 5. uri popoldne v »Narodnem domu« v Barkovljah. Razpored: 1. Jenko: »Naprejš«, udarja tamburaški zbor. 2. Novak: »Hrvatskojš«, veliki možki zbor, izvajata pevski društvi »Adrija« in »Zarja«. 3. *:*: »Moji spomini«, venček narodnih pesni, udara tamburaški zbor. 4. Fr. Gerbič: »Slavčeku«, četveroglasni ženski zbor; izvajajo pevke pevskih društev »Adrija« in »Zarja«. 5. F. Fulz: »Pozdrav z Bleda«, mazurka udarja tamburaški zbor. 6. A. Leban: »Molitev«, izvajati pevski društvi »Adrija« in »Zarja«. 7. a) H. Volarič: »Divja rožica«; b) »Ah ne li zemljica krasna?«, dvoglasna ženska zbor, spremljevanjem glasovirja, izvajajo pevke društev »Adrija« in »Zarja«. 8. a) I. Carli: »Jaz in ti«, polka français; b) H. Vogrič: »Kvišku srea«, koračnica, udara tamburaški zbor. 9. Igra: »Bratrance«, igrajo domače diletantinje s prijaznim sodelovanjem g. J. Štoke in J. Prunka.

Opozarjamo sl. občinstvo, da je razpored veselice kratek, toda jako zanimiv ter da bodo sodelovali na tej veselici: pevsko društvo »Adrija«, iz Barkovelj, pevsko društvo »Zarja« iz Rojana ter novi rojanski tamburaški zbor.

Ker je čisti dohodek namenjen družbi sv. Cirila in Metoda, torej gotovo v blag namen, upati nam je, da prihiti gotovo vsaki zavedni rodoljub v prijazne Barkovlje na vrt »Narodnega doma«. Na veselo svidenje torej!

Iz Sežane, dne 31. maja 1398. (Izv. dop.) Dne 29. maja je zborovala naša sežanska ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda. Občnega zbora se je udeležilo precejšnje število rodoljubkinj. V novi odbor so bile voljene sledeče: g.a Olga Vodopivec, predsednica; gospa Adela Omahen, blagajničarica; gč. M. Dolencova, tajnica. Namestnice: g.a Franja Gulič, gč. Milka Zorzi, gospa Marija Pregel in gospa Miroslava Linhart.

Poverjenice so: gč. Ivanka Lozej v Tomaju, gč. Zvezdoslava Delak v Štorjah in gospa Ana Wiehsl v Divači.

Vsa čast gre vsemu odboru ter poverjenicam, ki so v minolem letu tako požrtvovalno delovale v korist naše podružnice.

Glavni družbi je odposlala podružnica v teku enega leta gld. 192.80. Kakor zastopnice na ve-

liko skupščino so družbe so določene: gospa Adela Omahna, g.a Franja Štolfa in g.a Marija Pregel. Bog blagoslovi naše delo v korist našemu narodu!

Ob priliki pobiranja letnine podružnice so darovale gospe in gospodje: Omers, župnik 6 kron, Legat, kaplan 3 krone, Mahorčič, Gabršček, Kosovelj, dr. Ostertag, narodni župnik po 2 kroni; Gregorin, Fabčič, Flere po 1 krono; Anica Pregel 60 stot., Pregel, M. Štolfa po 40 st. W. kaporal 20 st. v Divači darovali po g. Wiehsl, župnik Narobe 4 krone. Cerlini, Obrnel Jan., Korče po 1 krono. Župan nabral v veseli družbi 1 krono 20 st. Srčna hvala č. darovalkam in darovaleem! Daniel—a.

Darovi za cerkev sv. Cirila in Metoda na Padričah. Darovali so nadalje v Lokvi: Ant. Muha 2 gld., Fabjani dediči, kranjski fant, Praprotnik N. po 1 gld., Rudolf Božeglav, Josip Božeglav, Ant. Mlač, Josip Skilic, N. Kalister po 50 nvč., Anton Lanter 25 nvč., Anton Frankovič 20 nvč.

V Lipici: Gosp. vodja e. kr. žrebčarne 5 gld., g. tajnik istotam 1 gld., Ant. Hubica 50 nvč., služabniki v Lipici 1 gld. 15 nvč.

V Divači: preč. g. župnik 1 gld., Ivan Jančar, Anton Resel, Frančiška Mahorčič po 50 nvč., Marija Kocjan, Šuša N., A. Prele po 20 nvč. Skupaj do sedaj 398.44 gld. — Zadnjič je bilo izkazanih gld. 379.74, z danes izkazanimi 18 gld. 70 nvč. skupaj do sedaj gl. 398.44. (Pride še.)

Pozivlja se dotični gospod iz okolice, ki je pred malo časom pobiral po mestu in po okolici darove za uboge družine zaprtih okoličanov, naj stvar poravna nemudoma. Ako ne stori tega, bi bili prisiljeni, objaviti njegovo polno ime in posledice naj si dotičnik pripiše sam sebi.

»Hudo presenečenje«. Pod tem naslovom smo sporočili minoli torek, kako sta bila blizu gozdčiča Geiringer nenadoma in brez vzroka obstreljena dva mladeniča. Stvar pa je bila taka-le, kakor smo izvedeli od pristojne strani: V ponedeljek zvečer je zlezlo več mladeničev čez zid vile Popper, da bi — kradli češnje. Čuvaj je zapazil to, prijel za puško in vstrelil med češnjevo vejevje, na kar so zbežali vsi. Dva njih sta bila malo ranjena in ta dva sta hitela na zdravniško postajo, kjer sta pripovedovala, kakor smo sporočili mi. Pozneje pa je prišla resnica na dan in so zaprli včeraj še 5 mladeničev, vsi v dobi od 15—20 let.

Poziv. Nadzorniki in nadzornice »Del. podp. društva« se pozivljajo na ukupno sejo, ki bode v društvenih prostorih prihodnjo nedeljo ob 5. uri popoldne.

Loterijske številke, izžrebane dne 1. t. m.: Brno: 41, 59, 21, 88, 69.

Koledar:

Danes v četrtek 2. junija: Erazem, škof; Gvido, škof. Jutri v petek 3. junija: Kvatre, Klotilda kraljica
Solunski: Lunin:
Izhod ob 3. uri 44 min. Izhod ob 6. uri 5 min.
Zahod „ 8. „ 12 „ Zahod „ 1. „ 41 „
Ta je 23. teden. Danes je 152. dan tega leta, imamo torej še 213 dni.

Različne vesti.

Pogreb Gladstonea. Nenavadnimi, kraljevskimi častmi so položili minole sobote k večnemu počitku slavnega Gladstone-a, tega velikega sina naroda angleškega in zvezdo, ki je sijala vsemu človeštvu. London se je oddolžil spominu pokojnika na veledostojen način. Vse prodajalnice in gostilne so bile zaprte, a na vratih je bilo čitati: »Radi narodne žalosti«. Vsi vladarji in vse evropske vlade so bile zastopane po svojih odposlancih. Kraljevič angleški in ministerski predsednik sta nosila okrajke pogrinjala, katerim je bila pokrita Gladstoneova krsta. Za krsto so stopale rodbina in vse gospe kraljevske hiše angleške. V svečanem sprevodu so stopali člani dolne zbornice, ministerski predsednik in škof Jorka. Sprevod se je premikal mimo mrtvaškega odra s truplom Gladstone-a, ki je stal sredi westminsterske katedralke. Za člani parlamenta so stopali zastopniki tujih vladarjev. Cerkveni obredi so bili jako priprosti. Po dovršenih obredih so kraljevič in drugi kraljevski principi poljubili roko udovi Gladstone-ovi, da jej na ta način izrazijo svoje sožalje. Udova je zajokala večkrat, vendar je imela toliko moči, da je premagovala svojo srčno bol.

Odgovor gospodu Vogriču.

(Zvršetek.)

Priznavam, da vsako občinstvo ni godno za sodbo o vsaki skladbi — to se ima ravnati po kakovosti dotičnih skladb — toda malo, bore malo je skladb, ki bi bile dostopne le teoretično izobrazbenim in za katere, da se jih ume, ne bi zadostovala, če tudi v veliki meri, le praktična muzikalna o lika. Gosp. Vogrič, Vi, ki tako zame-tate kritiko nestrokovnjakov, povejte mi, kedo je prav za prav povzdignil do višine njihove slave glasbene ženije kakor Dvořaka, Smetano, Wagnerja, Verdija itd.?! — Mar ne širše občinstvo, sestojede po ogromni večini iz nestrokovnjakov! Kajti, če bi te umetnike vsi strokovnjaki tudi kovali v zvezde z vsemi mogočimi pripomočki in na vse mogoče načine, a če njihove skladbe ne bi ugajale občinstvu ter bi jih isto odklanjalo konsekvantno, ne bi bili dosegli nobenega vspeha. A nasprotno se je zgodilo že; namreč, da je občinstvo rešilo marsikatero evetko, katero so hoteli uničiti sodrugji strokovnjaki iz kruhoborstva in zavisti, ter jo postavilo na mesto, kjer se je mogla svobodno razviti in lepo eveteti. In uprav v nestrokovnjaškem občinstvu se smete nadejati najbolj poštene kritike, brez vsakega postranskega namena, kajti isto je brez pridržka hvaležno onemu, ki mu podaje kaj resničnega užitka, a uplivom kruhoborstva in zavisti so dostopni le strokovnjaki, ki so navadno konkurenti dotičnega skladatelja na raznih poljih. Seveda, tu ne prihaja v poštev vsako občinstvo, ampak le občinstvo muzikalno razsodno, dostopno utisom glasbe, ki se je tudi kaj pečalo z glasbo, ki je že dosti slišalo na tem polju z razumom, čutom in prevdankom, ki si je olakalo svoj glasbeni okus ter si ustvarilo svojo sodbo, tako, da vé ločiti dobro od slabega — in k takemu občinstvu se šteje tudi Vaš nepoklicani kritik, in se čuti zato poklicanim, in posebno, ker se gre tu za pesem, ki je še precej priprosta.

Toda Vi, g. Vogrič, ne priznavate druge kritike, nego strokovnjakov ter sploh izključujete, da bi se nahajal mej tržaškimi Slovenci eden, ki bi Vas smel ocenjevati. V tako muzikalnem mestu kakoršno je Trst, kjer je toliko prilike izuriti se v vseh strokah glasbe, ne da bi se našel, ki bi mogel umeti in presojevati Vaše skladbe?! No, menim, da ste vendar pregoreč privržence izreka: »nur Lumpen sind bescheiden!«

V nekaterih ozirih ste pa še bolj despotičnih nazorov. Tako trdite n. pr., da imate Vi sam, se svoji mi peveci, pravico sestavljati vsprede veselic. Toda jaz menim, da te vsprede sestavljate za občinstvo in da se morate ozirati na isto, katero ima še bolj neovrgljivo pravico, da izostane od veselic, če mu ne prijujo. Isto tako ste si prepovedali sodbo o tem, ali umete besedilo pesmi ali ne. Da, gosp. Vogrič, prepovedati je lahko, ali vprašanje je: če hoče kedo ubogati! Tudi jaz bi Vas najlažje zavrnil s tem, da bi Vam prepovedal sodbo, da-li sem poklican kritik ali ne, in je-li je moja kritika pravična ali ne?! Sploh pa Vam jaz nisem očital nikjer, da ne umete besedila pesmi.

Svoje stvarno poslano ste tudi blagovolili zabeliti z očitanjem osebnega napada, krivičnega preganjanja in z namigljaji o kruhoborstvu in zavisti. Čas bi bil, da bi enkrat nehali s takimi pustimi, praznimi jeremijadami, katerim ne veruje nihče več. Oseben napad! Moj Bog, saj sem se le parkrat sošel z Vami in še takrat ste bili z menoj prijazni in uljudni; blagovolili ste celo razgovarjati se z menoj o glasbi in celo pritrjevati mojim nazorom! In za vse to da bi Vas sovražil, napadal in preganjal! Bežite, bežite!! Kruhoborstvo! Res da se moram boriti za ljubi kruhek, toda na polju, kjer ni kruha za Vas, kakor ni kruha zame na Vašem polju. A kaj se zavistjo? Saj nisem še pregrešil nobene skladbe (razun par nedolžnih transkripcij, ki pa niso skladbe, za tamburaški zbor, skovanih v najhujši stiski in sili) ter si ne mislim iskati slave na tem polju, katero bi prepustil raje Vam, svojemu rojaku, nego drugemu. Pustimo vendar enkrat to večno podtikanje zlobnosti in lopovstva ter udajmo se enkrat misli, da tudi neugodna kritika zna biti pravična ali vsaj poštena!

Pritožujete se, da sem Vam odrekel sposobnost za skladanje, ker se Vam ni posrečila pesem »Njega ni!« O ne, moja sodba v tem oziru sloni na vseh Vaših skladbah, katere sem čul in

kolikor se mi je poročalo o ostalih. Saj ste v česu pol leta, kar ste tukaj, spravili na oder dvajst ali celo več svojih skladb, več torej, nego jih je prišlo na oder od vsakega druzega skladatelja v vsem času, kar se v nas prirejajo veselice. Kar se pa tiče moje opazke o pomanjkljivosti spremljevanja, je bila ista popolnoma opravičena, ker sem si moral vendar misliti, da ste priredili skladbo, obzirom na naše skromne razmere, izvirno s spremljevanjem glasovira in da ste le za to slavnost vpletli orkester, in posebno, ker ste mi že pravili, da se je ista pela že drugod. Sicer sprejemam Vaše pojasnilo lojalno na znanje, a kljub temu se lahko sodi o pesmi ter je moje mnenje, da je ne bi moglo rešiti tudi najlepše spremljevanje, katero je le okvir, lupina, ki povišuje vrednost skupnosti, a ne more nadomestiti — jedra.

Motite se hudo, gosp. Vogrič, ako trdite, da sem Vam hotel predpisati, v kakem tonovem načinu skladajte. Isto tako nisem izrazil mnenja, da mora imeti vsaka pesem enake napeve! Kar se tiče tonovega načina, sem povedal, da so drugi skladatelji završili skladbo o pesmi »Njega ni« v pretresljivem molovem akordu, dočim pri Vas izzvani v veseljem, lehkotnem durovem akordu. Povdarek je tu na tem, da je zaključek pri onih žalosten, pretresljiv, a pri Vas vesel, lehkoten. Akord pa je omenjen le bolj mimogred, in na vsaki način morate priznati tudi Vi, da za izraz žalosti se najbolj podaja molov akord. Vem pa dobro, da se tudi v čarovem načinu lahko izražata žalost in obup, kar pričajo jugoslovanske narodne pesmi, ki so večinoma spevane v durovem načinu, ki so pa pogostoma jako turobne. Vaša trditev, da jaz mislim, da mora imeti vsaka pesem enake napeve, je naravnost smela!! Saj sem pohvalil tri napeve na isto pesem, ki se močno razlikujejo mej seboj v vsakem pogledu!! — Vem, da vsi ne čutimo enako, toda: če se enemu zdi smešno, kar se zdi drugemu tragično; veselo, kar se zdi drugemu žalostno, belo, kar se zdi drugemu črno: potem se ne smete čuditi, ako enemu pritrjamo, a drugega obsojamo!

Seveda vse to za zidom! A svoje puške ne znam v roke vzeti!

Kaj ne, gosp. Vogrič?! Bodi Vam povedano, da v prvič imam svoje posebno mnenje o junaštvu onih, ki svoje ime spravljajo takó »hrabro« v javnost; v drugič moram povdarjati, da vsi listi prinašajo svoje navadne ocene brez podpisa in le v izjemnih slučajih s podpisom; v tretje, da sem dokazal, da znam ne le puško držati v rokah, ampak tudi streljati in celo zadeti (saj priznavate sami, da ste bili zadeti); in v četrto, da tu gre za stvar, a ne za osebe in da nočem vpletati v kritiko osebnosti. Sicer izveste lahko moje ime, kadar hočete. Jaz sem takoj, ko sem izročil svojo oceno o Vaši skladbi, (kajti v poročilu o veselici »Kola« je moja le ocena pesmi od besedi »Dočim smo« do »bolj poklicanim«), rekel uredništvu, da naj se Vam naznani moje ime ter sem naročil isto drugim, o katerih vem, da se shujajo z Vami. Edino vprašanje je: ali je kritika pravična ali ne?!

Če hočete, da se bolj na tanko zmeniva o izvirnosti skladbe, blagovolite mi doposlati partituro!

Sicer bi lahko bilo dosti! Prepuščam čitateljem, da si vstvarijo sodbo: je-li bila kritika res robata in subjektivna? In kaj je bilo bolj stvarno: moja ocena ali odgovor gosp. Vogriča? **Nepoklicani kritik.**

Kazenska razprava proti Ivanu Nabergoju in Mihi Košuta.

(Dalje.)

Brambeni govor Dr. Gregorina: Kakor branitelj se nahajam danas v težkem položaju. Na današnji razpravi so se zaslišale namreč le priče obtožbe, a ni se dopustil dokaz resnice po pričah, predlaganih po obtožbah. In vendar bi bilo v interesu pravice, da bi se bile zaslišale tudi naše priče, kakor sem že omenjal, ko sem zastopal predlog obtožencev, da se zaslišijo priče v dokaz resnice. Ne vem, zakaj je gospod sodnik, odbivši

naše priče, hotel riskovati, da jih druga instanca dopusti, o čemer sem prepričan.

Skušati hočem vendar, da dokažem tudi na podlagi materijala današnje razprave, da je dovolj povoda za sumnjo, da je bil Zamarehi o vprašavnih prilikah v resnici pijan, ali vsaj natrkan (brillo), kar je za-me vse eno.

Najprej moram odgovarjati na trditev gosp. državnega pravdnika gledé zastaranja.

Gosp. državni pravdnik trdi namreč, da kaznjivo dejanje gledé Nabergoja ni zastarano ozirom na to, da je Nabergoj ponovil žalitev pred političnim komisarjem Fabrizzijem drugi dan po shodu, dne 10. decembra 1897 pred žandarmerijskim ritmojstrom Gardikom in sledjič pred preiskovalnim sodnikom, kjer da je ponudil celo dokaz resnice. Vrhu tega da je dokazano jasno, da je g. svetnik dr. Kramer prve dni januarija t. l. pripravil pozivnico za Nabergoja.

Kar se tiče ponavljanja žalitve pred komisarjem Fabrizzijem, pred ritmojstrom Gardikom in pred preiskovalnim sodnikom, moram izjaviti, da jaz v teh ponavljanjih ne vidim nikake nove žalitve. Nabergoj je bil pozvan, da se izjavi o svoji trditvi gledé pijanosti Zamarehija, storjeni na javnem shodu ter je o tej priliki, pozvan od javnih oblastih, ponovil le to, kar je slišal od drugih.

S tem nikakor ni storil novega prestopka in še manj pa s tem, da je ponudil celo dokaz resnice. Nabergoj je s tem le branil sebe in to pravico ima vsaki obdolžence. Kam bi prišli, ako bi se uveljavil nazor gosp. državnega pravdnika, da je obdolžence ponovil kaznjivo dejanje, ako je še enkrat priznal in ponovil pred preiskovalnim sodnikom ali pred oblastjo na poziv iste, kar je prej govoril in ako ponuja za to dokaz. Z istim pravom bi smel gosp. državni pravdnik zahtevati danes, da se postopa proti meni kakor branitelju, ker sem ponudil v imenu svojih branencev dokaz resnice o trditvah obtožencev. To pa vendar ne gre in s takim naziranjem bi bilo onemogočeno obdolžence sploh braniti se.

Kar se tiče izpovedbe gosp. svetnika dr. Kramerja, iz iste pač ne izhaja tako jasno, kakor meni gosp. državni pravdnik, da je bil izdan mesec januarja t. l. veljaven poziv na gosp. Nabergoja, kateri poziv bi mogel pretrgati zastaraje... Gosp. svetnik Kramer je potrdil le, da je pripravil povabilo za Nabergoja, da se mu pa zdi, da je bil takrat ravno odprt deželni zbor, na kar je bil opozorjen od neke strani in vsled česar ni smel izdati poziva. Raztrgal ga je torej, ne da bi ga bil izročil za ekspedicio. O takem pozivu se pač ne more reči, da ga je smatrati izdanega v smislu zakona, in s tem, da ga je gosp. svetnik raztrgal, je dokazano jasno, da ga sam ni smatral kakor izdanega. Sploh bi pa moralo biti razvidno iz aktov samih, da je bil poziv izdan; ker to v kazenskih aktih ni zabeleženo, ne eksistira za nas, ter moramo po splošnem kazenskem načelu smatrati v dvomu, da poziv ni bil izdan. Sicer pa tudi, ko bi bil izdan

ZALOGA POHIŠTVA

trvdke

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Via Riborgo 21 in Piazza vecchia 2.

Zaloga pohištva in tapetarij vseh slogov lastnega izdelka. Bogato skladišče ogledal, vsakovrstnih slik, zimnic in pogrinjal. Na zahtevanje ilustrovan cenik zastoj in franco. Naročeno blago se stavlja na parnik, ali na železniško postajo, ne da bi za to računil stroške.

Velika zaloga solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. štey. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo.

poziv za časa, ko je bil sklican deželni zbor, ko je torej Nabergoj vžival kakor deželni poslanec imuniteto, bil bi ta poziv nič in brez vsake veljave.

Zastaranje stoji torej brez dvoma.

Zadnje vesti.

Madrid 2. Tu je zavladalo veliko veselje, ko se je izvedelo, da je pred Santiago špansko brodovje zavrnilo Amerikane.

Washington 2. Vsled izdatkov za vojno je narasel državni dolg za 19,341.108 dolarjev.

London 2. List "Times" je izvedel iz New-Yorka, da je admiral Sampson, kakor naslednik admirala Schleya, prevzel poveljstvo ameriškega brodovja pred Santiago de Cuba. (Oho! Ako je to res, potem tudi Amerikani ne verujejo prav v junaštvo Schleyevo.)

Madrid 2. Brzjavka iz Santiago de Cuba javlja, da se je opazilo, da so se v zadnjem boju pokvarile tri ameriške ladje in jedna je pogorela.

New-York 1. V Keywestu se govori, da je pomožni križar "St. Paul" zajel špansko transportno ladjo, "Alfonso XIII", ki je vozila 1300 vojakov in mnogo zaloge.

New-York 2. "Evening Journal" javlja iz Cap Hartien včeraj ob 10. uri predpoludne, da je ameriško brodovje zopet dospelo pred Santiago de Cuba. Pričakuje se zopetno bombardovanje.

Washington 2. Vse vesti, priobčene včeraj o bombardovanju, niso osnovane. Vse skupaj ni bilo družega, nego neko rekognosciranje, izvršeno od ameriškega brodovja.

Dunaj 2. Danes je prišel v zbornico v imenu vojnega ministra neki general, ki je konstatoval, da-li je res, da je v včerajšnji seji vskliknil nekdo, »da vojni minister trpi na omehčanju možganov«. Povedalo se mu je, da je res nekdo vskliknil tako, pa da predsednik ni poklical dotičnika na red, ker ga ni žul.

Dunaj 2. Nemški klubi so se posvetovali danes o aferi Graški. Do sedaj se ni doseglo sporazumljenja. Pogovori se bodo nadaljevali.

Dunaj 2 (Zbornica poslancev). Med došlimi spisi so vladne predloge, tiče se pristojbin o prepisovanju premoženj, o odpravi carinskih mitnic in o uravnavi konzularnih pristojbin. Posl. Vuković je interpeloval o pogajanjih z Ogersko radi odprave carine na žito ter želi, da bi se ta carina odpravila vsaj za Dalmacijo za dobo do konca julija. Posl. Silvester in tovariši so interpelovali radi zgradbe druge železniške zveze s Trstom.

Nadaljevala se je razprava o jezikovnih naredbah. Prvi je govoril posl. Glöckner o žalostnem položaju Nemcev v Avstriji.

Najnovejša trgovinska vest.

New-York 1. junija. (Izvirni brzjav.) Pšenica 144 (včeraj 147), za julij 100¹/₈, za december 82, koruza 38 (včeraj 38¹/₂), za september 38³/₄, mast 640 (včeraj 650).

Poslano.

Udinje tamburaškega zbora v Rojanu pozivljamo velečastitega gospoda župnika Jureca, da konkretnimi dejstvi opraviči svoje besede, ki jih je javno izustil o nas minole nedelje v cerkvi rojanski. Ako ne stori tega čim prej, sodile bodemo o njem, kakor se sodi o ljudeh, ki brez razlogov in dokazov — bodisi v nepremišljenosti svoji ali pa hoté — jemljejo čast svojemu bližnjemu. V Rojanu, dne 1. junija 1898.

Tamburašice rojanske.

Poslano.

Velečastiti gospod župnik rojanski, Jureca, je dolžil minole nedelje s propovednice doli tamburašice in pevke društva "Zarja", da zahajajo po

krémah. Ker so dotične gospodične hčere uzorno-poštenih družin rojanskih, smo prisiljeni podati nastopno pojasnilo:

Pevski in tamburaški zbor društva "Zarja" ima res svoje vaje v hiši, kjer je gostilna gosp. Katalana. Toda za časa vaj je dotična soba zaprta in popolnoma ločena od gostilniških prostorov.

Dotično sobo prepušča gosp. Katalan društvu "Zarja" brezplačno že od leta 1892., torej od veliko poprej, nego je gospod župnik Jureca došel v Rojan. Ali dosedaj ni bilo nikdar nikake pritožbe, da-si rečemo lahko, da je bil pokojni župnik Thaler skrben za javno moralo in vnet za čast božjo vsaj toliko, kolikor je sedanji gosp. župnik. Še več: v istem prostoru so se vadili naši pevci tudi v cerkvenem petju, dokler jim ni gosp. župnik Jureca pokazal poti s kora doli.

Zahtevamo torej pojasnila od posp. župnika Jureca: kedaj in od koga je izvedel, da se v prostoru, kjer se vrše pevske in tamburaške vaje društva "Zarja", gode kake take stvari, ki bi bile v nečast društvu, ali, ki bi se ne strinjale z žensko častjo udinj pevskega in tamburaškega zbora!

Pojasnila in zadoščenja moramo zahtevati, ker je tu zadeto dobro ime mnogih oseb. Gosp. župnik Jureca ve sedaj, kako mu velevala dolžnost moža in — duhovnika!

V Rojanu, dne 1. junija 1898.

Odbor pevskega društva "Zarja".

Poslano.

Podpisano načelstvo protestuje slovesno proti besedam župnika rojanskega, velečastitega gospoda Jureca, katerimi je minolo nedeljo indirektno dolžil vsa narodna društva rojanska, da širijo nemorilo ter odvrtačajo ljudstvo od službe božje.

Sosebno naša družba mora najslavesneje zavrniti tako obdelžitev, v svesti si, da sta jej zaščitnika sv. apostola, ki sta učila: vero v Boga, udanost do katoliške cerkve, zvestobo svojemu rodu in ljubezem do bližnjega.

To vzvišeno evangelje je — naš prapor.

V Rojanu, dne 1. junija 1898.

Načelstvo ženske podružnice družbe sv. Cir. in Metoda.

Trgovinske vesti.

Budimpešta. Pšenica za juni 11'75 - 11'80. Pšenica za september 9'82 do 9'83. Oves za spomlad —, Rž za september 7'17 do 7'19. Koruza za juni 1898, 5'09 do 5'11.

Pšenica: ponudbe in povpraševanja slaba — Prodaja meterskih stotov. Vreme: lepo.

Hamburg. Santos good average za juli 30'75 za september 31'25 za december 32'—, za marec 32'50.

Havre. Kava Santos good, average za juni 36'75 za oktober 37'25 frankov za 50 klg.

Dunajska borza 2. junija 1898.

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	101'85	101'80
" " v srebru	101'75	101'75
Avstrijska renta v zlatu	121'10	121'30
" " v kronah	101'50	101'25
Kreditne akcije	358'05	358'30
London 10 Lsr	120'40	120'35
Napoleoni	9'53	9'53
20 mark	11'76	11'77
100 ital. lir	44'42	44'40

100 do 300 glđ.

zamorejo si pridobiti osebe vsakega stanu v vsakem kraju gotovo in pošteno, brez kapitala in rizika z razpečevanjem zakonito dovoljenih državnih papirjev in srečk. Ponudbe pod naslovom **Ludwig Oesterreicher, v Budimpešti, VIII Deutschegasse 8.**

Kolesar, a ne prodajalec naj sodi o kolesu!
Kdor želi omisliti si v resnici

➔ kolo najboljše vrste ➔
od sloveče originalne znamke

„Styria“ Gradcu,

— naj se obrne do —

L. Colobig v Trstu,
ulica Commerciale št. 1, telefon št. 341.

Glavni zastopnik za:
Trst, Primorsko in Dalmacijo.

Naznanjam sl. občinstvu, da sem odprl na **Opčinah hšt. 212**, (nasproti gostilne pri Mičelu)

Drogerijo

niljaiko one nabavljajo se v Trstu ulica Belvedere št. 37, v kateri se bode dobivalo po istih cenah kakor v mestu vse potrebne **barve, mineralne vode, olja, šipe, petrolej, specijske in zdravilsko blago**, in sploh vse v to vrsto spadajoče tržne pridelke.

Gledal bodem na to, da najbolje ustrežem sl. občinstvu na Opčinah in drugim sosednim vaščanom.

Priporoča se za obilni obisk

Friderik Cumar.

Zaloga piva v Bazovici.

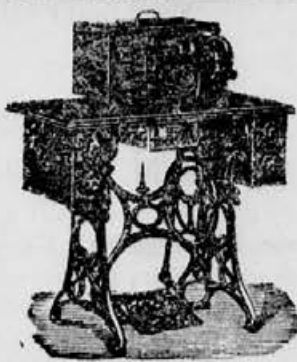
Podpisani naznanja, da je odprl v **Bazovici** v gostilni „**pri Lipi**“ zalogo piva iz poznane **Dreher-jeve** pivovarne v sodččkih in boteljkah.

Zagotavlja točno in pošteno postrežbo, priporoča se okoličanskim in bližnjim kraškim krémarmjem

udani

J. Urbančič.

➔ **NB. Odjemalci dobijo tudi led.** ➔

Mehanična delavnica

ANTONA SKERL-A V TRSTU,

Via S. Lazzaro št. 6, nasproti palače Salem.

Zaloga originalnih šivalnih strojev „**Adria**“ iz Budimpešte in koles iz najbolj slovečih notranjih in inozemskih tovarni.

➔ Šivalni stroji se garantujejo pet let, kolesa eno leto. ➔

Izvršujejo se poprave šivalnih strojev, koles, motorjev na plin itd.

Delavnica za briljantno nikliranje.

Zaloga vseh pripadkov za kolesa in šivalne stroje.

➔ **Postavljanje in popraviljanje električnih zvoncev.**

Prodaja — menja — najem koles.

Vsakovrstna popraviljanja in naročbe izvršujejo se najustaneje, brzo, po nizkih cenah.

